

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/126/2022
Identifikačné číslo spisu:	1118214287
Dátum vydania rozhodnutia:	24.05.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1118214287.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ E.C. I., narodenej XX. M. XXXX, 2/ U. I., narodeného XX. M. XXXX, oboch bytom G., Š. XX, trvale bytom I. V. J.. XX, G. (S.) XXXXX, Y., oboch zastúpených advokátom JUDr. Petrom Váčokom, Bratislava, Vázovova 9/a, proti žalovanému KOOPERATIVA poisťovní, a.s. Vienna Insurance Group, Bratislava, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenému advokátom JUDr. Felixom Neupauerom, Bratislava, Dvořákovo nábrežie 8/A, o zaplatenie 282 922,79 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 18C/28/2018, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 30. novembra 2021 sp. zn. 10Co/90/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému sa náhrada trov dovolacieho konania nepriznáva.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 10. marca 2020 č.k. 18C/28/2018-214 v spojení s opravným uznesením z 10. apríla 2020 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ do troch dní od právoplatnosti rozsudku 111 239,43 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z prisúdenej sumy od 26. júla 2018 do zaplatenia, vo zvyšku žalobu zamietol a žalobcom 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 40 %. Opravným uznesením opravil zrejmu nesprávnosť vo výrokovej časti rozsudku.

1.1. Žalobcovia sa voči žalovanému domáhali poddĺžníckou žalobou zaplatenia 282 922,79 eura s príslušenstvom. Rozsudkom Okresného súdu Bratislava V č.k. 11C/319/2007-824 zo dňa 22. júna 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 14Co/495/2015-883 zo dňa 20. decembra 2016 boli žalovaní 1/ Správa a servis bytov, s.r.o. a 2/ IURIDIS, a.s. za účasti intervenienta na strane žalovaného v 2/ KOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group (žalovaný v tomto konaní) zaviazaní zaplatiť žalobcom (žalobcovia aj v tomto konaní) spoločne a nerozdielne 111 239,43 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,5 % ročne z istiny od 19. novembra 2007 do zaplatenia spolu s trovami konania. Výzvou zo dňa 22. februára 2017 žiadali žalobcovia žalovaných 1/ a 2/ o úhradu súdom priznanej pohľadávky vo výške 111 239,43 eura s príslušenstvom a náhradou priznaných trov

konania. Súčasne písomne požiadali poisťovateľa žalovaného 2/ (žalovaného v tomto konaní) o náhradu škody s poukazom na poistenie zodpovednosti žalovaného 2/ za škodu spôsobenú pri výkone činnosti dražobníka pod č. 147 4002608, na čo poisťovňa listom zo dňa 06. júna 2017 žalovanému 2/ oznámila, že na poistné plnenie nemá nárok z dôvodu výluky z poistného krytia.

1.2. Žalobcovia s poukazom na judikovanú pohľadávku podali návrh na exekučné konanie, ktoré je vedené na Exekútorskom úrade exekútora JUDr. Kamila Líšku pod sp. zn. 324EX 3069/17 proti povinným 1/ Správa servis bytov, s.r.o. a 2/ IURIDIS a.s.. Dňa 15. januára 2018 vydal exekútor upovedomenie o začatí exekúcie na vymoženie pohľadávky vo výške 111 239,43 eura ako istiny, úrokov z omeškania vo výške 96 107,82 eura, trov súdneho konania vo výške 30 492,58 eura, trov právneho zastúpenia pri exekúcii 397,99 eur, trov oprávneného pri exekúcii 39,20 eur. Dňa 16. januára 2018 vydal exekútor upovedomenie o spôsobe vykonania exekúcie, v ktorom upovedomil oprávnených a povinných, že exekúciu na vymoženie pohľadávky oprávnených (žalobcov v tomto konaní) vo výške 111 239,43 eura a jej príslušenstva vo výške 127 063,49 eura a predbežných trov exekúcie vo výške 39 672 eur a úroky z omeškania vo výške 8,5 % ročne od 16. januára 2018 zo sumy 111 239,43 eura do zaplattenia, vykoná prikázaním iných peňažných pohľadávok. Dňa 26. júla 2018 vydal exekútor exekučný príkaz na vykonanie exekúcie prikázaním iných peňažných pohľadávok, na základe ktorého dlžníkovi povinného KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. Vienna Insurance Group (žalovaný v tomto konaní) prikázal, aby pohľadávku, ktorú má povinný 2/ (IURIDIS a.s.) voči nemu ako dlžníkovi, po doručení uvedeného exekučného príkazu poukázal na úhradu pohľadávky oprávneného, jej príslušenstva a trov exekúcie.

1.3. Z návrhu poistnej zmluvy č. 147 4002608 pre poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti dražobníka, uzatvorenej medzi spol. IURIDIS a.s. a KOOOPERATIVA poisťovňa, a.s. dňa 27. apríla 2006, súd prvej inštancie zistil, že jej predmetom bolo poistenie profesijnej zodpovednosti dražobníka za škodu, ktorú spôsobil porušením ustanovení zákona č. 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách. Rozsah poistenia zodpovednosti určujú Všeobecné poistné podmienky pre poistenie zodpovednosti za škodu č. 605 (ďalej aj „VPPZ“), ktoré sú priložené k poistnej zmluve a tvoria jej súčasť a poistná zmluva (čl. I poistnej zmluvy). Ustálil, že okolnosť vzniku pohľadávky žalobcov a jej výška bola nesporná, nakoľko vyplýva z právoplatného súdneho rozhodnutia. Sporná nebola ani okolnosť zákonnosti vedenia exekučného konania voči spoločnostiam, konaním ktorých došlo k vzniku škody žalobcov. Za spornú medzi stranami ustálil povinnosť úhrady škody žalovaným (poisťovňou) na základe žalobcami podanej poddĺžnickej žaloby podľa ust. § 109 Exekučného poriadku (ďalej aj „EP“), keď žalovaný spochybňoval nárok poistenej spoločnosti IURIDIS a.s. na poistné plnenie z dôvodu poistnej udalosti, ktorou bola žalobcom spôsobená škoda, a tvrdil, že na škodovú udalosť sa vzťahuje výluka podľa čl. II poistnej zmluvy a čl. II VPPZ, na základe ktorých poisťovňa nie je povinná poskytnúť poistné plnenie.

1.4. Véc posúdil právne podľa ust. § 105 ods. 1 až 3, § 106 ods. 1 a 2, § 107 ods. 1 a 2, § 108 ods. 1 až 3, § 109 ods. 1 a 2 Exekučného poriadku a § 797 ods. 1 až 4, § 822, § 823 Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“) a vysvetlil, že ust. § 109 EP rieši právne dôsledky, ak dlžník povinného nevypláti oprávnenému pohľadávku, bezodkladne po tom, keď mu bol doručený exekučný príkaz resp. po tom, čo sa pohľadávka stala splatnou. V takom prípade sa oprávnený môže vo vlastnom mene domáhať od dlžníka povinného vyplatenia pohľadávky. Uvedená právna úprava nadväzuje na zánik práva povinného na vyplatenie pohľadávky (§ 108 ods. 1), ale nezasahuje do hmotnoprávneho vzťahu dlžníka povinného a povinného. Je iba procesnoprávnym zásahom do uvedených vzťahov. Dôsledkom uvedenej právnej úpravy je len strata práva povinného na vyplatenie dlhu a vznik práva na toto plnenie na strane oprávneného s účinkami zániku dlhu dlžníka povinného.

1.5. Súd prvej inštancie mal vykonaným dokazovaním preukázanú existenciu poistného vzťahu medzi žalovaným a dražobnou spoločnosťou IURIDIS, a.s., rozsah poistenia sa podľa zmluvy vzťahuje na škodu, ktorú spôsobil dražobník porušením ustanovení zákona o dobrovoľných dražbách. Dospel k záveru, že žalovaný je v tomto konaní pasívne vecne legitimovaný, a že uplatnenie nároku na náhradu škody žalobcami formou poddĺžnickej žaloby je z hľadiska právneho základu nároku dôvodné. Žalobcovia si uplatnili voči žalovanému nárok pozostávajúci z istiny 111 239,43 eura, úroky z omeškania 101 081,59 eura (8,5 % ročne z istiny 111 239,43 eura od 19. novembra 2007 do 26. júla 2018, t.j. ku dňu vydania exekučného príkazu), trovy súdneho konania 30 492,58 eura, trovy právneho zastúpenia pri exekúcii 397,99 eur, trovy oprávneného pri exekúcii 39,20 eur, trovy exekúcie 39 672 eur a úroky z omeškania vo výške 8,5 % ročne z istiny 111 239,43 eura od 26. júla 2018 do zaplattenia. V tejto

súvislosti poukázal na argumentáciu žalovaného, ktorý dôvodil čl. VII bod 1 písm. b) VPP, podľa ktorého je poisťovňa povinná uhradiť náklady, ak sa k týmto písomne zaviazala: občianskeho súdneho konania o náhrade škody, ak bolo toto konanie nutné na zistenie zodpovednosti poisteného alebo výšky plnenia poisťovne, pokiaľ je poistený povinný tieto uhradiť a splnil povinnosti mu uložené v čl. VI ods. 1. Zdôraznil aj rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 21Cdo/216/2000 zo dňa 22. júna 2001, podľa ktorého „pri posudzovaní dôvodnosti poddžnickej žaloby nie je podstatné to, o akú veľkú pohľadávku oprávneného voči povinnému išlo vo výkone rozhodnutia, ale to, akú veľkú pohľadávku mal povinný voči svojmu dlžníkovi. Dôsledky predpokladané § 315 O.s.ř. možno vyvodzovať iba z porušenia povinnosti dlžníkom povinného vo vzťahu k pohľadávke povinného voči jeho dlžníkovi, nie vo vzťahu k pohľadávke oprávneného voči povinnému“.

1.6. Súd prvej inštancie vychádzal pri skúmaní oprávnenosti výšky nároku žalobcov z premisy, že predmetom poistenia je škoda spôsobená poisteným pri výkone činnosti dražobníka. Škoda spôsobená pri výkone činnosti dražobníka bola súdom stanovená vo výške 111 293,43 eura, a teda táto suma predstavuje škodu, ktorá by bola aj predmetom poistného plnenia poisťovateľa vo vzťahu k poistenému. Súhlasil s argumentáciou žalovaného, že žiadne iné položky zahrnuté do nároku žalobcov (oprávnených v exekučnom konaní) nemôžu byť súčasťou náhrady škody, nakoľko nevznikli v príčinnej súvislosti s výkonom činnosti dražobníka, preto zaviazal žalovaného k úhrade istiny vo výške 111 239,43 eura. O úrokoch z omeškania rozhodol podľa ust. § 517 ods. 2 OZ. Vo zvyšku žalobu zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania rozhodol podľa ust. § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), podľa zásady úspechu v konaní. Žalobcovia mali v konaní čiastočný úspech, a preto im priznal zodpovedajúcu výšku nároku, teda 40 %.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalobcov a žalovaného rozsudkom z 30. novembra 2021 sp. zn. 10Co/90/2020 rozsudok súdu prvej inštancie v spojení s opravným uznesením vo vyhovujúcej časti o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobcom 1/ a 2/ sumu 105 677,46 eura a v zamietajúcej časti, potvrdil, vo zvyšnej vyhovujúcej časti a v časti o trovách konania ho zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Veriteľ je v zmysle tzv. poddžnickej žaloby vo vzťahu k pohľadávke, ktorá má byť vymožená, procesne splnomocnený, aby plnenie, ktoré na poddžníkovi získa, použil k uspokojeniu svojej vlastnej pohľadávky. Z uvedeného teda vyplýva, že v prípade, keď dlžník povinného nesplnil povinnosť vyplatiť pohľadávku riadne a včas oprávnenému, je poddžnická žaloba podľa § 109 EP spôsobom vykonania exekúcie prikázaním inej peňažnej pohľadávky povinného. Aktívnu legitimáciu na podanie žaloby získava oprávnený doručením exekučného príkazu na vyplatenie splatnej pohľadávky dlžníkovi povinného, pokiaľ k vyplateniu nedošlo, resp. v deň nasledujúci po jej splatnosti, ak nastala neskôr. Povinný 2/ teda naďalej zostáva veriteľom tejto pohľadávky, právo ju žalovať však prechádza na oprávneného. V posudzovanej veci súd prvej inštancie z listinných dôkazov správne ustálil, že pohľadávka povinného 2/ voči žalovanému ako jeho dlžníkovi je splatná. Niet totiž žiadnych pochybností o tom, že žalobcom bola právoplatným rozhodnutím súdu priznaná (aj) voči povinnému 2/, dražobníkovi, pohľadávka vo výške 111 239,43 eura (s príslušenstvom) titulom náhrady škody, ktorú im (aj) dražobník spôsobil porušením ustanovení ZoDD, pričom práve pre takýto prípad mal dražobník so žalovaným ako poisťovňou uzatvorenú zmluvu o poistení zodpovednosti žalovaného 2/ za škodu spôsobenú pri výkone činnosti dražobníka č. 147 4002608. I keď žalovaný počas konania i v odvolaní tvrdil výluk z poistenia, súd prvej inštancie túto argumentáciu žalovaného správne vyhodnotil za nedôvodnú, keď sa všetkými námietkami žalovaného v tomto smere podrobne zaoberal a prijal správny, logický a aj spravodlivý záver, že dražobník ako poistený má voči žalovanému nárok na poistné plnenie z poistnej zmluvy. Súd prvej inštancie vzhľadom na vykonané dokazovanie riadne a dostatočne zistil skutkový stav a vec aj správne právne posúdil, keď prijal záver, že poddžnická žaloba žalobcov je v rozsahu výšky pohľadávky povinného 2/ voči jeho dlžníkovi - žalovanému dôvodná a vo zvyšku žalobcami uplatnenej sumy (teda nad rámec výšky pohľadávky povinného 2/ voči žalovanému) nedôvodná, keďže je úplne zrejmé, že žalovaného nemožno zaviazat' na plnenie nad rámec výšky pohľadávky, ktorú má voči nemu povinný 2/. Preto ani nemohli obstať odvolacie námietky žalobcov, ktorými úplne nedôvodne a bez akéhokoľvek právneho základu požadovali od žalovaného ako dlžníka povinného 2/ úhradu všetkých súm, pre ktoré je vedená exekúcia, a to bez ohľadu na výšku pohľadávky, ktorú má voči žalovanému povinný 2/.

2.2. Predčasná a bez opory vo vykonanom dokazovaní však bola celková výška prisúdennej sumy, ktorá

by mala podľa súdu prvej inštancie predstavovať pohľadávku povinného 2/ voči žalovanému. Odvolací súd ustálil, že v rozsahu žalobcom prisúdenej sumy 105 677,46 eura bola pohľadávka povinného 2/ voči žalovanému v konaní riadne preukázaná (preto aj v tejto časti napadnutý rozsudok potvrdil), avšak vo zvyšnej časti prisúdenej istiny vo výške 5 561,97 eura je rozhodnutie súdu prvej inštancie predčasné a v odvolacom konaní nepreskúmateľné, pretože súd prvej inštancie jednak úplne opomenul vykonať dokazovanie vzhľadom na procesnú obranu žalovaného, ktorý s poukazom na ustanovenia poistnej zmluvy tvrdil spoluúčasť povinného 2/ na poistnom plnení v rozsahu 5 % nároku, a na druhej strane sa s touto procesnou obranou žalovaného ani nijak nevysporiadal a bez ďalšieho zdôvodnenia (skutkového a právneho) žalobcom aj túto sumu proti žalovanému priznal. Preto odvolací súd v tejto časti napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, v ktorom bude súd prvej inštancie povinný sa žalovaným tvrdenou dojednanou spoluúčasťou povinného 2/ zaoberať a prijať v tomto smere riadne skutkové a právne závery. Rovnako tak nedokázal odvolací súd preskúmať rozhodnutie súdu prvej inštancie o priznaní úroku z omeškania vo výške 8,5 % ročne z prisúdenej sumy 111 239,43 eura od 26. júla 2018 do zaplatenia, právne zdôvodnené ust. § 517 ods. 2 OZ. Poddĺžníckou žalobou oprávnení žalobcovia neuplatňovali svoju hmotnoprávnu pohľadávku voči poddĺžníkovi (s plnením ktorej by sa mohol voči nim dostať do omeškania), ale len svoje exekučné právo na uspokojenie svojej pohľadávky voči povinnému 2/. Predmetom poddĺžníckej žaloby môže byť pohľadávka oprávneného s príslušenstvom len v rozsahu nariadenej exekúcie prikázaním pohľadávky podľa § 109 EP (v našom prípade exekútor žalovanému prikázal, aby pohľadávku, ktorú má voči nemu povinný 2/ poukázal po doručení exekučného príkazu na úhradu presne špecifikovanej pohľadávky oprávneného, najviac však do výšky pohľadávky povinného 2/ voči žalovanému ako jeho dlžníkovi), pričom úroky z omeškania žalovať nemožno, pretože na tento nárok oprávnený nemá žiadnu aktívnu legitímáciu vyplývajúcu mu zo zákona. Aktívna legitímácia oprávneného je totiž produktom výlučne len práva procesného a žiadnym spôsobom nezasahuje do hmotnoprávneho vzťahu medzi povinným 2/ a žalovaným ako jeho dlžníkom. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok aj v časti priznaného úroku z omeškania ako nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov zrušil a vec aj v tejto časti vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu, v jeho zamietajúcej časti, podali dovolanie žalobcovia (ďalej aj „dovolatelia“), prípustnosť ktorého vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) a c) CSP, namietajúc nesprávne právne posúdenie veci, domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci odvolaciemu súdu. Právnu otázku formulovali takto: „či pri existencii poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone činnosti (dražobníka, advokáta, exekútora a pod.), ak o nároku poškodeného na náhradu škody proti poistenému škodcovi už bolo súdom právoplatne rozhodnuté, pričom tento nárok poškodeného na náhradu škody proti poistenému škodcovi spadá do sféry poistnej ochrany, a poistený škodca na základe právoplatného rozhodnutia o výške náhrady škody poškodenému neplnil, vzniká poškodenému postupom a za splnenia podmienok podľa § 109 EP (poddĺžníckou žalobou) voči poistovní nárok na splnenie jej povinnosti vyplatiť za poisteného škodcu náhradu škody v celom rozsahu, v akom za ňu zodpovedá poistený škodca podľa právoplatného rozsudku o náhrade škody, t.j. v celej výške súdom určenej istiny a jej príslušenstva (úrokov z omeškania a trov konania).“ Závery súdu, ktoré viedli k zamietnutiu časti žaloby, dovolatelia nepovažujú za správne, nakoľko nezodpovedajú skutkovým zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania. Pri rozhodovaní o poddĺžníckej žalobe podľa § 109 EP mal súd správne za relevantný podklad pre ustálenie výšky žalovanej pohľadávky považovať exekučný titul, ktorý tvorila nielen istina, ale aj príslušenstvo (úroky z omeškania a trovy konania), nakoľko poistenie zodpovednosti dražobníka podľa poistnej zmluvy uzatvorenej so žalovaným sa vzťahuje na celú pohľadávku titulom náhrady škody podľa exekučného titulu so všetkými jej súčasťami a príslušenstvom.

4. Žalovaná sa k dovolaniu žalobcov nevyjadрила.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobca, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalovaného nie

je prípustné a je potrebné ho odmietnuť.

6. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolací súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017, 5Cdo/155/2016, 8Cdo/67/2017, 9Cdo/72/2020).

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (3Cdo/42/2017, 4Cdo/95/2017, 5Cdo/87/2017, 8Cdo/99/2017, 9Cdo/72/2020).

8. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (1Cdo/26/2017, 2Cdo/154/2017, 3Cdo/42/2017, 5Cdo/12/2017, 7Cdo/163/2017, 8Cdo/73/2017, 9Cdo/72/2020).

9. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania.

10. Vyššie naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

11. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

12. Žalobcovia prípustnosť dovolania vyvodzovali z ust. § 421 ods. 1 písm. b) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je procesnou povinnosťou dovolaťel'a vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým

spôsobom dovolací dôvod (§ 421 CSP v spojení s § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dôvodom prípustnosti dovolania.

14. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b) CSP musí dovolaateľ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd; vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne; uviesť ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolaateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

15. Ak dovolaateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP, nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum, hranice ktorého nie sú vymedzené. V takom prípade nemôže svoje rozhodnutie založiť na predpokladoch alebo domnienkach; ak by postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže najvyšší súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým „suplovať“ aktivitu dovolaateľa; v opačnom prípade by dovolací súd uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum, priečiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP, ale aj (konkrétne) účelu ustanovenia § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK 2016, str. 1382).

16. Dôvod prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej dovolací súd doposiaľ neriešil a je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolaateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolaateľ nesúhlasí). Ak dovolaateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolaateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolaateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

17. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu. Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu, i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená jasným, zrozumiteľným a nepochybným spôsobom. Dovolací súd je viazaný len tým, ako dovolaateľ právnu otázku nastolí.

18. Ako už bolo uvedené, z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyplýva, že otázkou relevantnou pre prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť len otázka právna (hmotnoprávna alebo procesnoprávna, ktorej vyriešenie viedlo k právnym záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu) a nie otázka skutková. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania; to znamená, že pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá

listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec a pod. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania vecí, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad. Ak v dovolaní vymedzená otázka - ktorú má podľa dovolateľa posudzovať vo svojom rozhodnutí dovolací súd - nie je právnou otázkou, ale predstavuje skutkovú otázku, nie je splnená zákonná podmienka prípustnosti dovolania uvedená v ustanovení § 421 ods. 1 CSP a takúto otázku nie je dovolací súd oprávnený vo svojom rozhodnutí riešiť (3Cdo/218/2017, 3Cdo/27/2019, 4Cdo/172/2017, 4Cdo/148/2018, 8Cdo/144/2018, 9Cdo/213/2021).

19. Vo vzťahu k prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP dovolací súd v súlade s vyššie uvedeným skúmal, či dovolatelia vymedzili takú právnu otázku, na vyriešení ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej viedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), či vysvetlili jej podstatu a uviedli súvisiace právne úvahy spolu s dôvodmi, pre ktoré zvolil práve riešenie, na ktorom založil svoje rozhodnutie a zároveň ide o otázku v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu doposiaľ neriešenú.

20. Dovolatelia formulovali právnu otázku nasledovne: „či pri existencii poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenej pri výkone činnosti (dražobníka, advokáta, exekútora a pod.), ak o nároku poškodeného na náhradu škody proti poistenému škodcovi už bolo súdom právoplatne rozhodnuté, pričom tento nárok poškodeného na náhradu škody proti poistenému škodcovi spadá do sféry poistnej ochrany, a poistený škodca na základe právoplatného rozhodnutia o výške náhrady škody poškodenému neplnil, vzniká poškodenému postupom a za splnenia podmienok podľa § 109 EP (poddĺžnicovou žalobou) voči poisťovni nárok na splnenie jej povinnosti vyplatiť za poisteného škodcu náhradu škody v celom rozsahu, v akom za ňu zodpovedá poistený škodca podľa právoplatného rozsudku o náhrade škody, t.j. v celej výške súdom určenej istiny a jej príslušenstva (úrokov z omeškania a trov konania).“

21. Dovolací súd konštatuje, že dovolatelia v dovolaní vymedzili právnu otázku, ktorá bola rozhodujúca pre právne posúdenie sporu odvolacím súdom, ktorá však už bola vo svojej podstate v rozhodovacej praxi vyriešená.

22. Z ustanovenia § 109 Exekučného poriadku vyplýva, že v poddĺžnickej žalobe ide o právny vzťah, ktorý oprávnenému dovoľuje, aby vo vlastnom mene uplatňoval právo povinného vyplývajúce z hmotnoprávneho vzťahu povinného k jeho dlžníkovi. Ide len o procesné oprávnenie uspokojiť sa z pohľadávky povinného voči jeho dlžníkovi. Preto sa nemôže prihliadať na práva a povinnosti vyplývajúce z prípadných hmotnoprávnych vzťahov medzi oprávneným a dlžníkom povinného, ale v tomto vzťahu sú právne významné iba práva a povinnosti vyplývajúce z hmotnoprávnych vzťahov medzi povinným a jeho dlžníkom. Nedochádza tu z hľadiska hmotného práva k zmene v osobe veriteľa, teda nevzniká žiadny nový hmotnoprávny vzťah medzi oprávneným a poddĺžníkom, keď povinnosť poddĺžníka (odporcu) platiť priamo oprávnenému (navrhovateľovi) má svoj základ v procesnom práve a je výrazom núteného výkonu práva, ktorým sa zasahuje do hmotnoprávneho vzťahu povinného a poddĺžníka. Intercesia dlhu povinného voči oprávnenému, ani prechod aktívnej formálnej legitímácie nie je vyslovený v žiadnom ustanovení zákona. Oprávnený získava procesnú aktívnu legitímáciu na podanie žaloby proti dlžníkovi povinného tak, že žalobné právo vzniká v deň nasledujúci potom, čo bol dlžníkovi doručený exekučný príkaz na vyplatenie splatnej pohľadávky, ak k vyplateniu nedošlo, alebo v deň nasledujúci po jej splatnosti, ak nastala neskôr, až po doručení exekučného príkazu a ak jej vyplateniu oprávnenému nedošlo. Oprávnený je vo vzťahu k pohľadávke, ktorá má byť od poddĺžníka vymáhaná, procesne oprávnený k tomu, aby plnenie, ktoré takýmto spôsobom od poddĺžníka získal, použil na uspokojenie svojej vlastnej pohľadávky voči povinnému. (por. III. ÚS 280/2012, I. ÚS 394/2020, 5Cdo/87/2013).

23. Rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým potvrdil zamietajúcu časť rozsudku súdu prvej inštancie, spočívalo na závere o tom, že poddĺžnicová žaloba žalobcov je v rozsahu výšky pohľadávky povinného 2/ voči jeho dlžníkovi - žalovanému dôvodná a vo zvyšku žalobcami uplatnenej sumy (teda nad rámec

výšky pohľadávky povinného 2/ voči žalovanému) nedôvodná, keďže je úplne zrejmé, že žalovaného nemožno zaviazat' na plnenie nad rámec výšky pohľadávky, ktorú má voči nemu povinný 2/. Preto podľa odvolacieho súdu ani nemohli obstať odvolacie námietky žalobcov, ktorými úplne nedôvodne a bez akéhokoľvek právneho základu požadovali od žalovaného ako dlžníka povinného 2/ úhradu všetkých súm, pre ktoré je vedená exekúcia, a to bez ohľadu na výšku pohľadávky, ktorú má voči žalovanému povinný 2/. Odvolací súd teda pri právnom posúdení dôvodnosti poddĺžnickej žaloby na základe § 109 EP dôsledne rozlíšil pohľadávku žalobcov voči povinnému 2/, ktorá sa stala predmetom exekučného konania na základe exekučného titulu - rozsudku Okresného súdu Bratislava V č.k. 11C/319/2007-824 zo dňa 22. júna 2015 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č.k. 14Co/495/2015-883 zo dňa 20. decembra 2016, a pohľadávku povinného 2/ voči žalovanému titulom nároku na poistné plnenie na základe poistnej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti. Ide o dve samostatné pohľadávky s odlišným právnym základom, pričom z hľadiska poddĺžnickej žaloby na základe § 109 EP je podstatné to, výška exekvovanej pohľadávky žalobcov voči povinnému 2/ má vo vzťahu k žalovanému ako dlžníkovi povinného 2/ relevanciu len v tom, že žalovaný môže byť zaviazaný na zaplatenie dlhu voči žalobcom maximálne do výšky exekvovanej pohľadávky, no zároveň len vo výške preukázanej pohľadávkou povinného 2/ voči žalovanému. Pohľadávka povinného 2/ voči žalovanému vznikla titulom nároku na poistné plnenie na základe poistnej zmluvy o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone činnosti, rozhodujúcim preto bolo posúdenie hmotnoprávneho vzťahu medzi povinným 2/ a žalovaným založeného poistnou zmluvou a ustálením nároku na poistné plnenie v zmysle poistnej zmluvy, zohľadniac pritom otázky výšky poistného krytia, spoluúčasti poisteného, výluk poistenia a pod. Preto aj hoci pohľadávka povinného 2/ voči žalovanému titulom poistného plnenia má svoj základ v existencii exekvovanej pohľadávky žalobcov voči povinnému 2/ titulom náhrady škody, výška týchto dvoch samostatných pohľadávok môže byť rozdielna.

24. Dovolatelia vo formulovanej otázke nesprávne predpokladajú, že žalobcovia ako oprávnení v exekučnom konaní majú pri uplatnení poddĺžnickej žaloby na základe § 109 EP voči dlžníkovi povinného nárok na splnenie povinnosti žalovaného, ktorým je poisťovňa, na vyplatenie za povinného ako poisteného škodcu náhradu škody v celom rozsahu, v akom za ňu zodpovedá povinný ako poistený škodca na základe právoplatného rozsudku. Z takto formulovanej otázky je zrejmé, že dovolatelia mylne vychádzajú z právneho názoru, podľa ktorého medzi žalobcami a žalovaným ako poddĺžnikom vzniká nový hmotnoprávny vzťah, na základe ktorého na žalovaného ako poisťovňu prechádza povinnosť zaplatiť náhradu škody spôsobenej poisteným škodcom.

25. Dovolací súd uzatvára, že právne posúdenie odvolacieho súdu založeného na závere, že žalovaného ako poddĺžnika nemožno v rámci uplatnenej poddĺžnickej žaloby v zmysle § 109 EP zaviazat' na plnenie nad rámec výšky pohľadávky, ktorú má voči nemu povinný 2/, je teda plne súladné s vyššie uvedenými závermi rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Dovolací súd, poznajúc svoju vlastnú rozhodovaciu prax, nedospel k záveru, že by právne posúdenie otázky dôvodnosti poddĺžnickej žaloby v zmysle § 109 EP zo strany odvolacieho súdu predstavovalo odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP), resp. že by išlo o právnu otázku dovolacím súdom rozhodovanú rozdielne (dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. c) CSP).

26. Pokiaľ dovolatelia namietali, že závery súdu, ktoré viedli k zamietnutiu časti žaloby, nezodpovedajú skutkovým zisteniam vyplývajúcim z vykonaného dokazovania, dovolací súd konštatuje, že nie je treťou inštanciou, a preto sa pred ním nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie a ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Ustálenie výšky pohľadávky povinného voči žalovanému ako poddĺžníkovi bolo vecou dokazovania a riešenia skutkovej otázky. Ťažisko tejto dovolacej argumentácie žalobcov spočívalo v námietkach voči procesu dokazovania, dovolatelia vyjadrili nespokojnosť s tým, aké skutkové závery z vykonaného dokazovania vyvodili sudy nižších inštancií, čo však nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa ustálila na názore, podľa ktorého sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu, či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP (m. m. 3Cdo/28/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017, 8Cdo/50/2017, 8Cdo/78/2017,

9Cdo/8/2020, 9Cdo/216/2021).

27. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobcov ako neprípustné podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

28. O trovách dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP. Žalovanému náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcom 1/ a 2/ ako neúspešnej strane nepriznal, nakoľko mu žiadne nevznikli.

29. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.